

STUDIEHANDLEDNING

UTBILDNINGENS HISTORIA OCH SKOLANS PLATS I SAMHÄLLET (6.5 HP)

GRUNDLÄRARPROGRAMMET MED INRIKTNING MOT ARBETE I GRUNDSKOLANS ÅRSKURS 4-6

UCG32K – VT2024

KURSANSVARIG: SHAMAL KAVEH

INLEDNING

Studier på högskolenivå kräver en mått av självstudier, självständighet och eget ansvarstagande. De lärarledda momenten täcker bara en del av kursens innehåll och är tänkta att ge en introduktion till kursens innehållsliga teman. För att tillägna sig kursens lärandemål krävs det, med andra ord, förutom deltagandet i de olika verksamheterna (föreläsningar, seminarier, grupparbete etc.) även en hel del eget arbete, förberedelser och självstudier. Och detta förutsätter att du på ett aktivt och självständigt sätt läser litteraturen, deltar i diskussionerna, tar ditt ansvar i grupparbeten samt kritiskt bearbetar och granskar kursinnehållet både enskilt och tillsammans med kurskamrater.

Delkursen är baserad på olika undervisningsformer: föreläsningar, litteraturseminarier samt grupparbeten och gruppredovisningar. Den lärarledda undervisningen är ett stöd för att du på bästa möjliga sätt ska kunna tillgodogöra dig kursens innehåll och innehållet i den kurslitteratur som tillhör utbildningen. Du bör dock vara uppmärksam på det faktum att varken föreläsningarna eller seminarierna kan täcka hela kursinnehållet på ett helt uttömmande sätt. Föreläsningarna är till för att ge en fylligare bakgrund och ett tydligare ramverk som kan underlätta förståelsen av litteraturen och möjliggöra en fördjupning i de teman som litteraturen berör. På litteraturseminarierna står litteraturen i centrum men då behandlas av utrymmesskäl enbart delar av den obligatoriska litteraturen. Avsikten med litteraturseminarierna är att du ska få en möjlighet till fördjupad förståelse och insikt i kursens olika teman och se exempel på hur texter diskuteras och analyseras. Nyckeln till ett lyckat litteraturseminarium är att du är väl förberedd med anteckningar och svar/reflektioner på seminarietexterna.

Utbildningen vilar på vetenskaplig grund och studierna förväntas utveckla din förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar. Den avser utveckla din förmåga att formulera, avläsa, urskilja och lösa problem men också att på egen hand söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå (SFS 2009:1037 Högskolelagen). Detta förutsätter självklart att du som student inte bara läser litteraturen utan även aktivt deltar i diskussionerna och reflekterar över innehållet tillsammans med din grupp. Du ska även försöka tillägna dig det språkbruk och de analytiska ramar som presenteras, men också försöka att behålla en kritisk blick.

KONTAKTUPPGIFTER

Institutionen för pedagogik och didaktik

Telefon: 08-16 20 00 (vxl)

Besöksadress: Frescativägen 54

Funktion	Namn	Adress
Kursgivande institution	Institutionen för pedagogik och didaktik	www.edu.su.se Tel.: 08-16 20 00 (vxl)
Delkursadministratör	Lotta Engcrantz	lotta.engcrantz@edu.su.se
Delkursansvarig	Shamal Kaveh	shamal.kaveh@edu.su.se
Undervisande lärare	Susanne Dodillet Petros Gougoulakis Shamal Kaveh Germund Larsson	susanne.dodillet@edu.su.se petros.gougoulakis@edu.su.se Shamal.kaveh@edu.su.se germund.larsson@edu.su.se
Föreläsare	Tobias Dahlkvist Eric Larsson Johanna Ringarp Larissa Mickwitz Shamal Kaveh	tobias.dahlkvist@edu.su.se erik.larsson@edu.su.se Johanna.ringarp@edu.su.se Larissa.mickwitz@edu.su.se Shamal.kaveh@edu.su.se

UNIVERSITETSKONTO OCH ATHENA

Kursen kommer att ges inom lärplattformen Athena. Som student vid Stockholms universitet får du tillgång till ett paket av IT-tjänster, till exempel datorsalar, programvara, trådlöst nät, utskrifter, scanning och kopiering. För att komma åt dessa tjänster behöver du universitetskortet och universitetskontot. Du förväntas hålla dig uppdaterad på information som läggs på kurssajt i Athena.

KURSENS UPPLÄGG OCH INNEHÅLL

Delkursen är organiserad i fem teman:

- Skolformernas historia
- Utbildning, klass, genus och etnicitet
- Professionshistoria
- Styrning av skolan
- Utvärdering

Skolformernas historia behandlar den historiska framväxten i Sverige av åtskilda skolor och skolsystem med tonvikt på sent 1800- och-1900 tal. Traditioner inom läroverk, flickskola och folkskola behandlas för att belysa det s.k. parallellskolesystemet. Grundskolans tillkomst uppmärksammas liksom demokratins värdegrund som en av skolväsendets grundvalar under efterkrigstiden. Dessutom belyses framväxten av fristående skolor under de senaste decennierna.

Temat Utbildning, klass, genus och etnicitet syftar till att särskilt uppmärksamma hur skolsystemet historiskt återspeglar och förstärkt föreställningar om flickors, pojkar, sociala klassers och etniska gruppers skilda utbildningsbehov, men också hur sådana föreställningar och strukturer utmanats. Genomförda utbildningsreformer med syfte att utjämna ojämlikheter belyses och granskas kritiskt.

Temat Professionshistoria berör läraryrkets framväxt, synen på professionellt kunnande och hur läraryrket präglas av olika föreställningar kring uppfostran och undervisning.

Styrning av skolan fokuserar relationen mellan politik och pedagogisk verksamhet, och hur denna relation påverkas i och med förskjutningar från regel- till målstyrning, och med framväxten av fristående skolor och det fria skolvalet.

Temat Utvärdering behandlar utvärdering i och av skolverksamhet. Därvid läggs tonvikt bland annat på utvärdering som styrning och som uppföljning av pedagogisk verksamhet. Såväl utvärderingsmodeller som bakomliggande förutsättningar och antaganden behandlas och diskuteras. Dessutom behandlas internationella och nationella utvärderingar och jämförelser.

FÖRVÄNTADE STUDIERESULTAT

För godkänt resultat på kursen ska studenten kunna:

- redogöra för det svenska skolsystemets framväxt, utveckling och organisering,
- kritiskt granska skolsystemets betydelse för återskapande av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av sådana,
- redogöra för lärarprofessionens formering och varierande förutsättningar över tid,
- diskutera hur politisk styrning av skolan sammanhänger med pedagogisk praktik,
- beskriva och diskutera internationella och nationella utvärderingar av skolverksamhet.

UNDERVISNING

Kursen ges på heltid och förutsätter ett aktivt och självständigt arbete av varje student. Den schemalagda tiden utgör bara en bråkdel av den studietid som kursen kräver.

Undervisningen utgörs av föreläsningar, seminarier och grupparbeten.

Föreläsningar är den klassiska formen av universitetsundervisning och avser att utgöra goda introduktioner till ett speciellt tema inom kursen. Dessa ersätter inte på något sätt den egna läsningen, utan snarare kan sägas att föreläsningarna är en god hjälp att tematisera det egna arbetet. Föreläsningar ges för hela delkursen. Vid en föreläsning tar läraren upp delar av kursens innehåll. Föreläsningen är inte en upprepning av vad som står i litteraturen utan snarare ett stöd för dig för att få en bakgrundsbild, ett sammanhang och hjälp med att strukturera kursinnehållet. Den syftar till att behandla men också kommentera och komplettera kurslitteraturen.

Det ges inom delkursen fem föreläsningar. Föreläsningarna behandlar olika perioder och teman.

FÖRELÄSNINGSTEMAN

INTRODUKTION	Delkursintroduktion och Introduktionsföreläsning
FÖRELÄSNING 1	Historisk översikt: från parallellskola till dagens marknadsskola
FÖRELÄSNING 2	Intersektionalitet: Klass, genus och etnicitet
FÖRELÄSNING 3	Utbildningspolitik och lärarprofession
FÖRELÄSNING 4	Den segregerade skolan
FÖRELÄSNING 5	Utbildningens syfte - från rättighet till investering

Seminarier är en undervisningsform som i stor utsträckning bygger på deltagarnas egen aktiva medverkan och sker i mindre grupper. Vid seminarierna diskuteras *delar av kurslitteraturen* (de brukar ofta kallas text- eller litteraturseminarier). Det ställs en del frågor till texterna och studenterna ska diskutera texternas innehåll. Men seminarierna kan också innehålla redovisningsmoment och diskussionsmoment i mindre grupper. Seminarierna sker tillsammans med seminarieledarna inom delkurserna, alltså dina lärare under kursen. De är också de bedömande lärarna som kommer att sätta kursbetyg. Till varje seminarium skall studenten ha läst viss angiven litteratur och delta i seminariediskussionerna.

Delkursen består av fem litteraturseminarier samt ett redovisningsseminarium (introduktionsseminariet är undantaget). Samtliga seminarier kräver obligatorisk närvaro. Vid eventuell frånvaro från seminarier krävs en muntlig redovisning som komplettering. Det är dock viktigt att notera att med tanke på kursens utformning bör frånvaro endast ske i mycket speciella fall och inte överstiga två tillfällen. Om du är frånvarande vid fler än två tillfällen kommer du att behöva göra om hela delkursen.

SEMINARIETEMAN

- Introduktionsseminarium
- Seminarium 1: Utbildningshistoria: översikt
- Seminarium 2: Intersektionellt perspektiv: klass, kön och etnicitet
- Seminarium 3: Utbildningspolitik och lärarprofession
- Seminarium 4: Den segregerade skolan
- Seminarium 5: Utbildningens syfte - från rättighet till investering
- Seminarium 6: Redovisning

Litteraturstudier: Kurslitteraturen utgör navet i delkursen och är huvudunderlaget för examination, seminariediskussion och grupparbete. Det är därför viktigt att du i god tid förbereder och beställer den

litteratur som ska läsas inför seminarierna.

LITTERATURSTUDIER

Kurslitteraturen utgör navet i delkursen och är huvudunderlaget för examination, seminariediskussion och grupparbete. Det är därför viktigt att du i god tid förbereder och beställer den litteratur som ska läsas inför seminarierna.

LÄRPLATTFORM

På denna kurs används lärplattformen Athena. Den hittar du på <https://athena.itslearning.com/> (inget www), eller via mitt.su.se. Du måste logga in på Athena, om du inte redan har gjort det.

Förutsättningen för att kunna göra detta är att du har skaffat och aktiverat ditt universitetskonto. I Athena är du som registrerats på kursen automatiskt inlagd i sajten för denna kurs. Där finner du sådan information som är gemensam för samtliga som studiehandledning, examinationsuppgifter, föreläsningsbilder med mera. Kursens examinationsuppgift lämnas in i Athena.

EXAMINATION OCH BETYGSÄTTNING

Kursen examineras genom skriftlig salstentamen, skriftlig inlämningsuppgift samt muntliga redovisningar. Som betyg på kursen används en sjugradig målrelaterad betygsskala med graderna (i fallande ordning) A, B, C, D, E och F. För godkänt krävs lägst betygsgraden E samt deltagande och godkänt i all obligatorisk undervisning.

Den avslutande individuella skriftliga examinationen kommer att äga rum på campus i form av en salstentamen. Den ordinarie tentamen är planerad till tisdagen den 20 februari 2024 och omtentamen till lördagen 6 april. Observera att anmälan till tentamen (och omtentamen) är obligatorisk. Du måste anmäla dig via Ladok och vara registrerad på den aktuella kursen i Ladok för att kunna anmäla dig till tentamen.

Studering som godkänts på prov får inte genomgå förnyat prov för högre betyg. Möjlighet till komplettering av betyget Fx upp till godkänt betyg ges inte på denna kurs.

Vid frånvaro vid tre eller fler schemalagda seminarier anses dock studenten inte ha genomgått kursen och behöver gå om kursen för godkänt betyg.

PLAGIERING

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor, men såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, sk. självplagiat. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enskilda meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet eller en studiekamrats hemtentamen. Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. Vid SU kontrolleras texterna mot en databas.

FUSK

Som student vid Stockholms universitet ansvarar du för din egen utbildning. Som en del i ditt ansvar ingår att känna till de regler som finns för studier, examination och för att vistas i lokaler och utnyttja resurser. Enligt de regler som gäller för universitetet får disciplinära åtgärder bland annat vidtas mot student som:

- med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
- stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen.

Disciplinärenden behandlas i Stockholms universitets disciplinnämnd. Påföljden kan bli varning eller avstängning för en tid av 1–6 månader. Information om Stockholms universitets regler för examination och disciplinärenden finns på Stockholms universitets webbsida www.su.se/regelboken. Lärare är skyldig att anmäla grundad misstanke om fusk till rektor.

BETYGSKRITERIER

Examinationsuppgiften betygsätts utifrån en sjugradig målrelaterad betygsskala med graderna (i fallande ordning) A, B, C, D, E, och F. Den som har godkänts i prov (lägst betyget E) får ej undergå förnyat prov för högre betyg.

A

- Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i utbildningssystemets framväxt, utveckling och organisering i Sverige, samt dess betydelse för återskapande av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av dem är mycket välgrundad, tydlig och utförlig.
- Studenten uppvisar ett korrekt och självständigt sätt att resonera, samt en förmåga att problematisera begrepp och kursinnehåll.
- Framställningen visar prov på en mycket god förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

B

- Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i utbildningssystemets framväxt, utveckling och organisering i Sverige, samt dess betydelse för återskapande av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av dem är mycket välgrundad, tydlig och utförlig.
- Studenten uppvisar ett korrekt och självständigt sätt att resonera kring begrepp och kursinnehåll.
- Framställningen visar prov på en god förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

C

- Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i utbildningssystemets framväxt, utveckling och organisering i Sverige, samt dess betydelse för återskapande av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av dem är välgrundad, tydlig och utförlig.
- Studenten uppvisar ett korrekt och delvis självständigt sätt att resonera kring begrepp och kursinnehåll.
- Framställningen visar prov på förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

D

- Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i utbildningssystemets framväxt, utveckling och organisering i Sverige, samt dess betydelse för återskapande av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av dem är huvudsakligen välgrundad, tydlig och utförlig.
- Studenten uppvisar ett korrekt sätt att resonera kring begrepp och kursinnehåll uppvisas.
- Framställningen visar prov på en förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

E

- Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i utbildningssystemets framväxt, utveckling och organisering i Sverige, samt dess betydelse för återskapande av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av dem är i huvudsakligen välgrundad och tydlig.
- Ett huvudsakligen korrekt sätt att resonera kring begrepp och kursinnehåll uppvisas.
- Framställningen visar prov på en viss förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

F

- Studenten visar inte tillräckliga resultat i förhållande till de krav som ställs i lärandemålen.
- Underlaget är alltför bristfälligt i relation till betyget E (se nedan).
- Samma omdöme gäller för redogörelsen av och diskussionen kring innebörden i kursens centrala begrepp.

KURSVÄRDERING

Kursen utvärderas genom en digital enkät som blir tillgänglig vid kursens slut.

OBLIGATORISK LITTERATUR (CA 600s)

Litteratur som införskaffas av studenten

- Larsson, Esbjörn & Westberg, Johannes (red.), *Utbildningshistoria: en introduktion*, Tredje upplagan, (Lund: Studentlitteratur, 2019) [valda delar: Kap. 6, 7, 10, 21, 22, 23, 25 & 26.] [ca:160]
 - Kap. 6: Folkskolan och grundskolan [18 s.]
 - Kap. 7: Läroverket och gymnasieskola [25 s.]
 - Kap. 10: Lärautbildning [20 s.]
 - Kap. 21 Utbildning och social klass [22 s.]
 - Kap. 22: Utbildning och genus [20 s.]
 - Kap. 23: Utbildning och minoriteter [23 s.]
 - Kap.25: Utbildning och läroplanshistoria [17 s.]
 - Kap.26: Skolans lärarkårer [18 s.]
- Leijnse, Emma, *I en annan klass: ett reportage om skillnaderna i den svenska skolan*, (Stockholm: Natur & Kultur, 2021). [180 s]

Elektroniska resurser, tillgängliga i Athena (ca 240 s.)

- 1946 års skolkommissons betänkande med förslag till riktlinjer för det svenska skolväsendets utveckling. Kapitel 1. SOU 1948:27.
- Axelsson, Thom, "Bemanningsföretagens intåg i skolan Skola, marknadisering och hyrlärare", *Utbildning & Demokrati* 2021(30)2.
- Bergh, Andreas och Arneback, Emma, "Hur villkorar juridifieringen lärarprofessionens arbete med skolans kunskaper och värden?" *Utbildning & Demokrati* 2016(25)1.

- Biesta, Gert, "Vilket slags samhälle behöver skolan?" i Majsa Allelin, Andreas Fejes & Magnus Dahlstedt, *Perspektiv på skolans problem: vad säger forskningen?* (Lund: Studentlitteratur, 2020).
- Broady, Donald, *Kapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg*, Skeptronhäften 15. (Uppsala: Uppsala universitet, 1998).
- Bunar, Nihad, "Olikheternas geografier" i Nihad Bunar, Mirjam Hagström & Carlos Rojas, *Barn och ungdomar i stadens olikheter: om segregation, gränser och möjliggörande interventioner i det uppdelade urbana rummet*, (Stockholm: Natur & Kultur, 2021).
- Englund, Tomas & Tone Solbrekke, Dyrdal, "Om innebörder i lärarprofessionalism", *Pedagogisk Forskning i Sverige* 2015(20)3-4.
- Englund, Tomas, "Det utbildningspolitiska systemskiftet" i Majsa Allelin, Andreas Fejes & Magnus Dahlstedt, *Perspektiv på skolans problem: vad säger forskningen?* (Lund: Studentlitteratur, 2020).
- Forsberg, Eva & Roman, Henrik, "Styrningen av den obligatoriska skolan" i Ulf P., Lundgren; Roger Säljö & Caroline Liberg (red.), *Lärande, skola, bildning*, (Stockholm: Natur & Kultur, 2020).
- Kasselas Wiltgren, Layal, "Inte så farligt egentligen: Hur subtil exkludering blir osynlig i klassrummet", *Utbildning & lärande* 2001(15)3.
- Lykke, Nina, "Intersektionell genuspedagogik" i Anna Lundberg & Ann Werner (red.), *Genusvetenskapens pedagogik och didaktik [Elektronisk resurs]*, (Göteborg: Nationella sekretariatet för genusforskning, 2012).
- Liedman, Sven-Eric, "Friskola, valfrihet och klassamhälle" i Per Kornhall; Sten Svensson; Bo Karlsson & Majsa Allelin (red.), *När skolan blev en marknad: trettio år med friskolor*, (Stockholm: Natur & Kultur, 2022).
- Lundström, Ulf & Rönnerberg, Linda, "Att styra skolan med marknaden som förebild" i Sverker Lindblad & Lisbeth Lundahl (red.), *Utbildning: makt och politik* (Lund: Studentlitteratur, 2015).
- Sjøberg, Svein, "The PISA-syndrome – How the OECD has hijacked the way we perceive pupils, schools and education", *Confero* 2019(7):1, s. 12-65.
- Tallberg Broman, Ingegerd, "Segregering som målsättning eller konsekvens? Om segregation i svensk skola i ett historiskt och nutida perspektiv" i Ove Sernhede & Ingegerd Tallberg Broman, *Segregation, utbildning och ovanliga lärprocesser*, (Stockholm, Liber, 2014).

Därutöver kan kortare texter tillkomma (utdrag ur offentligt tryck och andra artiklar).

STÖD I DINA STUDIER

STUDIE- OCH SPRÅKVERKSTADEN

Vid Studie-och språkverkstaden på Stockholms universitet kan du bl. a få hjälp med studieteknik och akademiskt skrivande. Studie-och språkverkstaden erbjuder både föreläsningar, seminarier och personlig handledning. Information om tjänster och kontaktuppgifter hittar du via följande adress

<https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studie-och-spr%C3%A5kverkstaden>

STUDERA MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Om du har en dokumenterad funktionsnedsättning, t.ex. dyslexi, har du möjlighet att få särskilt pedagogiskt stöd. Exempel på stödinsatser kan vara anteckningshjälp, talböcker, förlängd tentamenstid eller teckenspråkstolkning. Du ansöker om särskilt pedagogiskt stöd hos Studentstöd på Stockholms universitet

<https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studera-med-funktionsneds%C3%A4ttning>

Därefter kan det utfärdas ett intyg som gäller för studier på universitetet.

Det är ditt ansvar som student att innan kursen börjar kontakta studievägledarna vid Institutionen för pedagogik och didaktik på e-postadressen studievagledare@edu.su.se Studievägledare kommer i sin tur att kontakta kursansvarig om vilket stöd du behöver.

